

Posudek na bakalářskou práci
Marta MUDROŇOVÁ: Radikalizácia nemeckej evanjelickej cirkvi v období Tretej ríše

Ve své bakalářské práci M. Mudroňová popisuje poněkud chaotickým způsobem dosti komplexní historii mocenských bojů v rámci německé evangelické církve (nebo přesněji německých evangelických církví) a zásahů státu, resp. NSDAP do církevní problematiky v první fázi nacistické diktatury. Spíše neorganicky autorka v závěru připojuje i vývoj v okupovaném Rakousku a župě Warthegau. Na studii je potřeba ocenit velké množství poctivě prostudované sekundární literatury, kterou autorka v úvodu práce korektně představuje. Problémem ovšem je používání teoreticky nedostatečně opracovaných konceptů, které by měly autorce pomoci strukturovat argumentaci. Nikde v práci M. Mudroňová nevysvětluje, co přesně rozumí „radikalizací“ z názvu práce. V jakém smyslu se německá evangelická církev radikalizovala, když např. co se antisemitismu týče, autorka ukazuje kontinuitu v postojích části německých protestantů již dlouho před rokem 1933 (např. s. 27)? Dalším nejasným (a přitom zásadním) konceptem v předkládané studii je „sekularizace“. Opět by bylo záhodno vysvětlit, v jakém smyslu autorka přesně tento mnoha konotacemi obtížený pojem užívá. Konečně pro charakteristiku „Německých křesťanů“, kteří jsou v centru její pozornosti, M. Mudroňová volí termín „skupina“, což by také stálo za podrobnější úvahu – jak dobře vystihnout bohaté vnitřní rozvrstvení německého evangelického *milieu*?

V práci se sice dozvídáme mnoho detailů z průběhu konfliktu mezi „Německými křesťany“ a „Vyznávající církví“, ale chybí alespoň přibližné kvantitativní srovnání těchto protagonistů v rámci celé církve (a v rámci jednotlivých zemských církví). Mezi problematická konstatování patří i generalizující tvrzení, že „celá evanjelická církev začala na /Výmarskou/ republiku nazerat' jako na rušivý faktor.“ (s. 14) Je takové zevšeobecnění vzhledem k velmi důležité vnitřní diferenciaci německých protestantů možné? Na s. 16 autorka zčistajasna přichází s tvrzením, že „v posledných rokoch Weimarskej republiky sa medzi evanjelickými farámi rozšírila ideológia komunizmu.“ To opět volá po bližším vysvětlení a kvantifikaci – vždyť evangeličtí faráři představovali většinou politicky konzervativní skupinu. Mezi další nejasnosti patří i konstatování autorky, že Říšské ministerstvo pro církevní záležitosti na sebe „prevzalo úlohu evanjelického spoločenstva“ (s. 33). V jakém smyslu? Zcela zásadní by bylo také přesněji vymezit vztah „Německých křesťanů“ a NSDAP (naznačený na s. 41) a jeho vývoj v čase. Celou práci pak autorka zakončuje velmi zjednodušujícím tvrzením, že „v povojnovom období si evanjelická církev priznala chyby, ktoré urobila počas vlády nacionálneho socializmu v Stuttgradskom vyznaní viery /.../. Uvedomili si, že počas tohoto obdobia

nebojovali dost' aktivne proti negativnym vplyvom, ktoré sa rozmáhali v spoločenstve.“ Takhle hladce to opravdu nešlo, zvláště přihlédneme-li k faktu, že nemalá část německých evangelíků Hitlerův režim (zřejmě ony „negativní vlivy“ dle autorky) až do konce války podporovala.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm **dobře**.

V Praze, 9. června 2010

PhDr. Ondřej Matějka